

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بايرام

BAYRAM

آى طولدى كون اوله بايرامدر بايرام

Ay toldu كون ola bayramdır bayram

Bir gün bir sohbet esnasında, yüzümüzü niçin yüzlerce yıldır Batı'ya çevirdik de kendi eserlerimize, kendi kökümüze ve tabii göğümüze bu kadar yabancı kaldık sorusu etrafında konuşuyorken, tam olarak şu cümleyi işitmiştim psikanalist bir arkadaşımın; *“bizimki o kadar zengin ve ısıtılı ki artık ona dönüp bakamıyoruz bile, o kadar parlıyor ki görüp, seçemiyoruz bile”*. Bugün, ardıma dönüp baktığımda bu sohbete konuk olan arkadaşın hâlâ benzer bir yerde kaldığı görmek içimi yakmıyor değil. Fakat bu bahiste dikkatimizi çekmesi gereken yalnızca karanlıkta bir şeylerin seçilemeyeceği olmamalı aynı zamanda ışığın daha fazla ve yoğun olduğu, gözün aşına olmadığı zamanlarda da seçemiyor, dikkati yönlendiremiyor oluşumuz olmalıdır; —hayatın her ânında olduğu gibi— inanın bu da hayret verici. Seçsek dahi neyin nereden, nasıl bir kaynaktan geldiğine aldırmaz etmeden Antik Yunan (Grek) ya da Hindû masallarına/mitolojisine büyük bir hassasiyetle bakıyoruz, Almancadaki felsefe eserlerini dahi Nasyonal Sosyalist Parti zamanında yapılan inkılabın öncesindeki harflerle okuyoruz ancak gel gelelim iş kendimize varınca maalesef seyir donuklaşıyor ve bir atalet hâlinde hâlâ bizi bu duruma düşürenlerin elinden bir ilaç, bir kuram, bir tedavi yöntemi, bir anahtar bekliyoruz.

Meşgalem çoğunlukla okuma yazma üzerine çevrildiği için bu konular üzerine düşünme fırsatı buluyorum ki hatta bu düşüncülerin sonucu olarak da nasıl bir gayenin altında olursa olsun dünyaya ve kendimize bakışımızda öncelikle gözden geçirmemiz gereken bir husus olduğunu da düşünüyor ve ikrar ediyorum. O da şudur ki *“kendini göremeyen bir başkasını nasıl görsün?”*. Yüzümüzü kendimize çevirmek için yaşadığımız dünyada bir başka kendi ile karşılaşmanın zorunluluğunu biliyoruz, ki zaten hali hazırda bir başkayla karşılaştığımız için kendimize dair bir yorum yapabiliyoruz; tabiata dair, varlığa-varoluşa dair bir yorum yapabiliyoruz. İnsanın kendiyle, kendi özüyle karşılaşmadan yüzünü bir başkaya çevirmesi aynî bir bakışın etrafında anlamın, anın ve zamanın kabzını giderek katmanlaştıran bir işlev görüyor, bittecrübe sabit. Elin erkânıyla gerdeğe girilmez, ne zaman unuttuk bunu? Babayı öldürüp başını aldıklarında mı?

Fakat bugünkü zamanın cânında (zeitgeist); dünyanın, devletlerin, insanî ilişkilerin alenen bir ateş çemberi altında tutulduğu ve soluyacak nefesi dahi kaygı ile duyumsadığımız şu elim zamanlarda asıl düşünmemiz gereken nedir? Bu içinde yaşadığımız egemenliğin kazanılması için devrilmek zorunda olan ne idi, şu an için hakim olan ne, kimin nesidir; anlam/arzu ve algı alanını belirleyen iktidardan önce ne vardı? Biliyoruz ki bir güç elde edilmişse, daha önce o gücü muhafaza eden ellerden alınmış olması gerekiyor. (Yenilmiş ve fakat sindirilememiş bir hindû (Turkey) mudur dünya sisteminin boğazında kalacak olan yoksa **Türkeli** midir, Türk'ün öz eli, Türk'ün öz ili midir, kim bilen bunu!) Konuyu tez varıya şuraya getirmeye gayret gösteriyorum; 16. Hristiyan asrına vardıktan sonra yüzünü Batı'ya çeviren aydınlarımız acaba ondan öncesinde ne yapıyorlardı? Ne ile meşguldüler, kim kimin yüz ve söz aynası idi cihanda muzaffer iken. Tabii ki de kendilerine bakıyorlardı ve tam da bu sebepten ötürü dünyada **yüz çevrilmeye değer bir yaşam** sürdürüyorlardı, üzerine haseti de çeken o güzelliği kendine dahi o çirkin gözle bir aşağılıkmişçasına baktırtan o cânî bakışlar hangi vakit kuşattı vatani; göz mü değdi, nazar mı değdi, söz mü değdi o gözelim özel millete...

Bugün neredeyse birçok sorunun faili olarak görünen köke kaynaklık ediyormuş gibi duyulan ve insanlar tarafından öp öz Türkçe olmasına rağmen öcü gibi bakılan harflerle ne işimiz var bizim? Ya da aradığımız sorunların çözümünü niçin ille de dilin, lisânın, lügatın alanında; zamanın o sözde yersiz ve yurtsuz topraklarında, tehlikeli ve derin vâdilerinde açmış o güzel çiçeklere, şâirlere, insan şuurunu belirleyen ve böylelikle hududu, menzili belirleyen o şerefli mahlukatlara doğru yelken açıyoruz. Çünkü anahtarı tam da yüzümüzü çevirirken kaybettiğimizi, bu kayıp ile birlikte kendimizi de ğaib ettiğimizi düşünüyorum, aslında düşünmüyorum bunu biliyorum. **Bir başka'ya yüzünü çevirirken kendine yüz çevirmemeli insan...** Şayet Yahudi Levinas'ın söylediği üzere yüz yüze olmak, karşılaşmak, birbirinin sorumluluğunu üstlenmekse, her iki varlığın da gözetilmesini zorunlu kılar bu, ki mesuliyetimizi bilelim.

**Savaşacaksak da bir vuruşma hukukumuz olsun.**

*“Baş peygamber Resûl-ü Ekrem (sallAllâhualeyhivessellem)’in vuruşma hukûkuna Hazreti Ebûbekir (Sıddık) gibi sâdık kalalım ki âhdü emân edip, karar kıldığımızda bir Hazreti Ömer Fâruk öfkesini teskin edip, onun İskenderiye'nin fethinde Amr Bin Âs'a emrettiği gibi karşıımızdaki düşmana ve nefsimize merhamet duyalım. Emir-ül Müminîn Hazreti Ali'nin söylediği üzere “bin kere mazlum olsak da bir kere zâlim olmayalım”.*

*İntikam Hakk'tır Allah'ın El-Müntekim adıyla,  
Merhamet ki aşka benzer, ândan yücedir gönle varır  
Arşu semâ dinlemez, göğü kök dinlemez,  
seyrû sefa ider ânı ğayru hû deyu  
**Bismillahirrahmânirrahîm.**”*

Şunu bugün olağan acımasızlığıyla ve gerçekliğiyle duyabiliyoruz ki bir koltuğa iki karpuz sığmıyor, iki hâkim, iki başın mevcudiyeti ancak savaşlarda güya bir varlık buluyor kendine, o da kısa süreliğine tabii. Biri diğerini galebe çaldığında galip geldiğinde, galebalık (kalabalık) kesb ettiğinde iş işten çoktan geçmiş oluyor. Ve gücü eline geçiren, devirdiği gücü besleyen kaynakları da kesip kökünü kurutmaya gayret gösteriyor; tıpkı başlangıcı Hazreti İsa'nın (aleyhisselâm) zuhuru kabul edilen — miladi— Hristiyan takviminin dördüncü asrında olduğu gibi —tarih cân ile okunmadıkça yeniden tekrar ediyor. Yunanlar, işgal ettikleri İskenderiye'de, Kadim Mısır'ın altı bin yıllık külliyyatını yakıp yıkmış, karşı çıkanları ise katliama uğratmıştır. Mısır'daki bir peygamberden el aldığı söylenen Eflatun'un sonraki kuşak talebesi olan Arius'un İznik Konsili'nden İskenderiye'ye sürgün edilmesine şaşırmmamalı; öyle anlatılır ki günümüzden bir asır kadar önce neşredilmiş (diriltilmiş) olan Asmâi'nin Yazımız adlı eserinde; tahribat öncesi İskenderiye'deki kütüphanenin günümüz medeniyetten çok daha zengin kaynaklara sahip olduğu ki hatta İsa'ya vahyedilen kitabın aslı "İzis" in de yakılan eserler arasında olduğu yazılıdır. İnsanın insanı tanınması her ne kadar sevgi ile gerçekleşir diyerek övgüler dizsek de, sözü söyleyen niçin binlerce yıldır kılıç oluyor anlamaya yanaşmıyor muyuz? **Ve söz tabii, niçin kılıçtan daha keskindir** derler hiç düşündünüz mü? Savaşın muzafferî mağlubun kılıcını elinden alır, sözünü elinden alır da ondan; sözünü elinden almak içinse o söze kaynaklık eden şuuru besleyen şairlerin dallarını kırar koparır, kökünü kazımak ister ki bir daha yeşermesin.

Şimdi dönün bakın etrafınıza, entelektüel kumaşlara bürünerek tv ekranlarında insanların sık sık Yûnus Emre'den bahsettiğini göreceksiniz, hangi birinin Yûnus'u sahiden kalpten, harfin özüne sadık kalarak okuduğunu gördünüz? Birkaç hatta belki bir isimden başka inanın aklıma hiç kimse gelmiyor. İşin zorluğu nerede biliyor musunuz; harfin, sözün, kılıcın, şuur'da şiir'de yetişen güzel bahçelerin talan edildiği mahâlde dönmeden ne kendimizi tanıyabiliyoruz ne de bize kaynaklık edenleri. Varlığa, varlığın kendisine, var olmağa bile bile Fransız kalmışsınız, nasıl oldu bu? Zamanın o dehşetli anlarına dönmeksizin insanın kendiyle karşılaşmasının mümkün olmadığını söyleyen onlarca Batı filozofu saysam size inandırıcı gelecek mi bu söylediklerim?

Peki fark nerede, Yûnus Emre'yi Freud'dan ayıran o can alıcı nokta neresi? Bunu kıyas edebilecek şuari alana kavuşmamın hem kendimle hem de koca bir varoluşla bir dolu savaşlar geçirmek, bir dolu canlara kanıp, kıyıp sevişmek, felekten nice geceler çalmak, bilmem günde kaç vakit âlemden âleme akmak ve okumak zorunda kaldığımı nakletmek isterim. Evveliden beni ve yazdıklarımı okuyanlar bilir, bir zamanlar 'ne tanrı ne efendi' diyerek isyan bayraklarını kaldırmışlığım ve devamında başına buyruk, kendine bir baş arayan; kesilmiş olanı yerinden edilmiş olanı arayan; belki başı döndükçe, hararetlendikçe varlığın cereyanı, kaygılandıkça kalbin hezeyanı yuvasına gönlüne yerleşen, eve, baba ocağına evvela peygamber ocağına varan, secde eden bir başı arar idim kim bilir...

Ancak önünde sonunda geldiğim yer şurası Yûnus Emre'nin yanında mı olacağım Freud'un mu? Goethe'nin o meşhur eserinde ruhunu şeytana satan Faust mu olacağım yoksa ‘‘yer gök yaratılmadan, can bedene girmeden, şeytan lâin (lânet) olmadan, arş oldu seyrân bana’ diyen aşığın tarafında mı? Aşk bir Yahudi için nasıldır, Muhsin bir Müslüman için nasıldır, sizce de tartışma burada düğümlenmiyor mu? Yahudi bir anadan doğmamışsanız bir Yahudi de olamazsınız, ve Meryem oğlu İsa peygamberin (a.s) göğsü/köke ağdığını, yeniden geleceğini söyleyen zümreleri tenzih ederek aktarmak gerekirse her bir Yahudi kendi inancında bu dünyada birer Tanrı’dır, diğerleri (Yahudi bir anadan doğmayanlar) ise birer hayvandır ve emre tabii olmak zorundadır.

Bir zamanlar benim yanılgıma da kaynaklık eden nokta şurasıydı, insan sahiden güzel bir ahlakı kuşanmış birileriyle karşılaşmadan; gerçekten güzeli, iyiyi ve doğruyu kalb ile ikrar ve tasdik eden, yaşamında onu olduğu gibi eyleme koyan birileriyle karşılaşmadan ne güzelden anlıyor, ne iyiden ne de doğrudan; yalnızca şu yaşadığımız dönemde bile artık ben'lere ayrılarak paramparça edilmiş bizliğin olağan yalnızlığıyla ufukta gelecek olan bir alaFranga Godot'u gözlüyor insanlar, Yûnus Emre'ye dönüp bakamıyor bile; yine nafi bir mitolojiye, inanca tutunmaktan ya da tutunamamaktan başka nedir bu? Etik estetiğin bir şubesidir diyen filozofu dahi umursamayacak kıvamda bir bilinç alanından ne beklenir sizce? Düşman öyle bir düşman ki yaşadığımız topraklarda neyin iyi güzel ve doğru olarak zikredileceğini bildiği için bugün iyinin güzelin ve doğrunun maskesi ardına saklanarak yapacağını yapıyor. Bir cambazın bir zamanlar bir yüzle yapamadığını yek diğeri bugün başka bir yüzle aynı ipte yapıyor gibi görünüyor.

Eğer biraz olsun psikanalize dair kafa yormuşsanız, psikanalizin mitolojisinin dürtüler olduğunu bilirsiniz. Hatta daha önce de kendi kavrayışından dile getirdiğim bir sözce vardı, bunu dürtünün tamamıyla biyolojik/hayvani köklerden gelmediğini bir efendinin sözü/kılıcı/erkânı ile belirlendiğine dikkat çekmek için derlemiştim; ‘‘dürtünün mayasını insanın efendisi yoğurur şeklinde’’ bir ifadeydi bu. Neye dikkat çekiyoruz, tam anlamıyla insanın bir hayvan olmadığına, efendisinin sözüyle kılıcıyla erki, erkânı, kânunuyla arzusunu şekillendiren mi bir hayvan olduğuna. Bunu her ne ihtimale karşın 1960'ların Fransa'sında dile getiren Lacan'a da teşekkür etmek gerekir; Babanın adları adlı semineri yayımlamaya cesaret edememiş olsa dahi, yigidi öldür hakkını yeme... Kim söyledikleri için canından olmak ya da cana varmak ister ki; **desem öldürürler demesem öldüm** diyen **Karacoğlan** mı, bir düşünün; **yolum vardır bu erkândan içeri** diyen **Yûnus Emre**'mi?

Analize, yani bizim kendi ifademizde can çözümüne müşâhid olan analizan (can okur), analizin ilk yıllarını nasıl bir efendiye tabii olduğu sorusuyla geçirir, arzusunun ağlarını ören, haz hoşnutsuzluk dengesini oluşturan efendinin/bizim tabirimizle âşığın sözüyle nasıl şekillendiği sorusuyla epey bir zaman harcar. Yani arzunun bir efendi sözüyle nasıl mayalandığının, dürtünün hamurunun âşıkça (açıkça) nasıl yoğrulduğunun izini sürer, böylelikle ancak oradan bir varlık gösterecek noktaya varır... Yûnus'a gelmekle, Yûnus ile başlamakla asıl mesele dürtünün hamurunun nasıl yoğrulduğu değil, insanın arzusu sadakatle okunmadığı vakit zaten işgal edildiği

yerden, zapt edildiği yerden konuşacak olduğudur. Fakat gayemiz neresi, Kilise'nin sözüne biat ederek Freud'un ve öğretisinin **american way of life** şiarına hapsolması mı, bunun mu takipçisi olacağız, bir hedef (telos, goal) olarak kendimize bunu mu benimseyeceğiz?

بنده هجران یاره سندن ده دریڭ بر یاره وار  
 "آ گئا بیچاره کو گل بوش یره بر چاره آرار  
 •نجدت آتیلغان

"Bende hicran yarasından da derin bir yara var  
 âna biçare gönül boş yere bir çare arar."  
 •Necdet Atılğan

"هومروسدن قارل مارقسه شعرڭ ترك تاريخنى يازييور اوله مڭ بر معذرتى وارايسه، اوده شعرسز ياشانه بيله جكنى صانان كييمسه لرك عقللرينى باشله رينه كتيرمه خصوصنده ايچمده طاشيديغم ضغف ايمددر. برينڭ عقلنى باشنه كتيرمك... عمرم باڭا بويله شيلرك بئم كجومڭ اوتنه سنده بر شي اولديغنى اوكرتدى. نه قدر ضعفسه ده ايمدمى محافظه ايدييورم.

عقلی باشه كتيرمه ايشله منه كييريشمه نڭ ايلك اديمي "شعر ديديكلری شيءڭ آسلى وار مى؟" سوءالى اولسه كرك.(...)"

•شاعر ترك، شاعر اعظم، بايرام عصمت اوزه ل  
 تركم، طوغرى يم، اينتقامم اولكه مدر

"Homeros'dan Karl Marx'a şiirin Türk tarihini yazıyor olmamın bir mazereti varsa, o da şiirsiz yaşanabileceğini sanan kimselerin akıllarını başlarına getirme hususunda içimde taşıdığım zayıf ümiddir. Birinin aklını başına getirmek... Ömrüm bana böyle şeylerin benim gücümün ötesinde bir şey olduğunu öğretti. Ne kadar cılız, ne kadar zayıfsa da, ümidimi muhafaza ediyorum.

Aklı başa getirme işleminin ilk adımı "şiir dedikleri şeyin aslı var mı?" suâli olsa gerek(...)."

•Şâir Türk, Şâir-i Â'zam, Bayram İsmet Özel  
 (Türk'üm Doğruyum İntikamım Ülkemdir)

"Die Poeise heilt die Wunden, die der Verstand schlägt" •Novalis  
 "Şiir, aklın insanda açtığı yaraları iyileştirir."

Fransız kültürünün mimarlarından olan Balzac'a sorarsanız ruhu bedenden ayırmaksızın bir bütün olarak insanın şuurunu, bilincini besleyen can suyu her zaman için "su ve ekmek gibi temel gereksinimlerden daha kıymetli olan" şiirdir. Toplum ve elbette ona mensup olan bireyler şairlerin açıp işaret ettikleri görüş alanında, aydınlığa kavuşmuş; ışığa gelmiş, şuura gelmiş bir mahalde yaşamlarını sürerler. Şehvet, iştah

ve aklın madd cezârinde, git gelinde sürdürülen insan yaşamının mayasını şiir ve tabii şairler yoğurur; onlar için seçenekleri ışığa taşıyarak kararlar alır, duygu ve hâllerin hudutlarını belirler. Elbette bilinçten, şuurdan, ışığa gelmiş ve bir anlam kazanmış olandan, ifade edilebilir olandan bahsediyorsak aksini de belirleyenin aynı kaynak olduğuna dikkat etmemiz gerekir. Bu sebeple bilinçdışı (bilinç olmayan, ışık almayan, şuari olmayan) düşünceleri de benzer bir kaynağın belirlediğini göz önünde bulundurmamız gerekir.

Hatırlayacak olursanız bir zamanlar ifadeyi Lacan'dan ödünç alıp kendimce devşirerek “insan dürtüsü olarak tasnif edilmiş “hâli madd cezârin” hamurunu âşığı yoğurur” gibi bir söz etmiştim. Bunu insanın sanıldığıının aksine tıpkı hayvanlar gibi büsbütün dürtü tabiiyetinde olmadığını yahut melekler gibi büsbütün bir itaat hâlinde olmadığını, velev ki zahiri hücre devinime hapsolmuş maddi belirlenim dahilinde bir yaşam sürmediğini açık etmek için dile getirmiştim. Aynı zamanda hem müşahade ettiğimiz zâhiri âlemde hem de batında, ğaibde neler olduğuyla ilgili olamadığımız sanısına kapılırız. Oysaki bakın tekrar ediyorum, âşığın dikkatimizi çektiği şudur ki **insân madde ve mana arasındaki berzâhın ta kendisidir**. Sözün kılıçtan daha keskin olduğunu akılda tutup; dile gelmenin eyleme gebe olduğunu, insanî eylemin ise yine bir düşünceden köklenmek zorunda olduğunu —ins’in cinlerle birlikte bir yük sahibi olarak anılışını— göz önüne alırsak şayet; asırlar boyu kılıcın, sözün, erkin, erkânın aslen şairlerin —efendilerin— elinde bulunduğunu daha yakından görebilirsiniz. Çünkü son asrın getirdiği düşün mahalli —târihin kanlı cânlı yükü— bizlere insan için düşünmenin zaruri bir eylemek olduğunu ve her eylemenin de düşünmek olduğunu ayan beyan gösterdi.

İlk filozofların/düşünürlerin şairler olduğunu, bunun yanı sıra antik dönem şairlerinin ise —modern felsefenin babası olarak bilinen “**aklın mucidi**” Descartes ve yaverlerinin aksine— hiçbirinin felsefe tarihinde “ille de bir iz bırakmak adına” ısrarcı olmadıklarını görürüz. Bunu iki cihan harbi sonrasında, dile getirdikleri ile Batı felsefesini alaşağı eden Heidegger’in yine bir şair olan Hölderlin yorumundan işitiriz. Çünkü daha açık bir yerden ifade etmemiz gerekirse söz gelimi psikanaliz bahsinde Sigmund Freud’un; ruhunu şeytana satarak bir yola girmiş olan Faust’un ayak izlerini takip etmekten gayrı bir yol tutamış, antik Grek mitologilerine bir yorum sunmaktan ve esasen dipnot düşmekten öteye gidememiş olduğunu görürüz. Tüm bir Batı felsefesinin de aynı zamanda Platon’a; Platon’un ise diyar diyar gezip aşıklardan hikayeler toplayıp onları bir araya getiren Homeros’a sunduğu yorumlardan öteye gidememiş olduğu gibi...

Duydunuz mu bilmiyorum, yine de hatırlatmak da bir fayda olsa gerek. Evvelden yaşadığımız topraklarda hasta yatağında yatan insanlar henüz daha psikiyatr ve psikologlar üryan olmamışken “**bana bir Karacoğlan oku**” dermiş. Ben de bilmiyordum, bin bilsen de bir bilene danış demişler, e bizde nihayetinde bilen belki kılıcını durmaksızın bileyleyenin (bile eyleyenin); sözü, silahı elinde bulunduranın şairler olduğunu dile getirdiğimiz için, bu b-ilgi ile baştan beri nasıl bir ilgi kurduğumuzu da mevzu bahis etmemiz gerekir. Şunu demeye getiriyorum, yolunuz

Karacoğlan'a yahut başka bir şaire varana değin, şuur alanınızı bilincinizi belirleyen şair ya da şairler kimlerdi, aşık ya da aşıklar, efendi ya da efendiler kimlerdi? Modern psikanaliz literatüründe dürtü olarak dile getirmeye alışkın olduğumuz ve akıldan münezzeh tutulan etkenin bir efendi, şair, aşık tarafından yoğrulduğunu dile getiriyorsak şayet aynı zamanda savrulduğumuz yer ve gök arasında aldığımız kararların kendimize edindiğimiz yaşam gayelerinin de yine "şehvet ve aklın diyalektiğinde" düğüm düğüm düğümlendiğini, örüm örüm bir ömür örüldüğünü, anlamlı zincirlerin yahut anlamsızlığa çakılan mühürlerin de "şair, aşık ve efendiler" tarafınca belirlendiğini mi söylüyoruz?

Evet, tam olarak bunu söylüyoruz. Fakat neden yalnızca okumakla beraber herbirimiz farklı düzeylerde birer anlam çıkarıyor olsak da niçin asıl manasını kavrayamıyoruz? Mana ve anlamın birbirinden farkını gözetebilmek için okumanın sahiden bir okumak olduğunu akıldan çıkardığımız, kendi düşün alanımızı belirleyen şair, aşık ve efendilerin tabiiyetinde gayri iradi savrulduğumuz için olabilir mi. Tam da bu sebepten ışık bildiğimiz alanda, şuur bildiğimiz alanda olduğumuzu sanıyorken hayatın bir evresinde bizi dehşetle bulduğumuz yerden sıçratacak olan mahalli; alaca bir karanlıkta tutsak olduğumuz yeri ihmal ediyoruz. Yine akıldan çıkardığımız ve üzerine kafa yormadığımız ancak benim metinlerimde sıkça zikrettiğim bir husus; şimdilerde infilak etmeye yakın belki de etmiş olan modern insanın temelleri Fransız devrimiyle birlikte on yedinci Hristiyan asrında atıldığında ne yazık ki "mahlukatların en şereflişine" yakıştırılan tabir "kul, köle" anlamına geliyordu. Türkiye'de bugün dahi psikanalist olduğu iddiasını güden insanlar kökü yine Yunan'da olan Frenk felsefesinden tercüme ettikleri kavramları kalburüstü insanların üstüne boca etmeye pervâsızca devam ediyorlar, kendi ışık ve karanlıklarından bihaber olmak suretiyle yapıyorlar bunu... Jacques Lacan, bilinçdışı bir dil gibi yapılanmıştır diye 60'lı yıllarda bas bas bağırması da olsa, anlıyorlar anlamasına fakat asıl manasını kavramaktan da bir o kadar uzak yaşamaya devam ediyorlar...

**Yûnus'un sözleri hundur ateştir, kapında kul var sultândan içeri** diyor âşık, insana kulluk eden ne bilsin başını kaldırmayı, başını sonunu, başlangıcını ve başkalığını, aşkını ne bilsin? Hangi aşığın, efendinin, şairin ve şiarin gölgesinde yaşamını sürdürdüğünü, kararlarını aldığını bilmeksizin nasıl olup da insan bir yöntemin faili haline gelip bir başkasının başkalığı arayışında ona eşlik edecektir, abesle iştigal... Tüm bunlar yetmezmiş gibi psikanaliz alanında kendine bir yer edinmiş Lacancı analistlerin mananın aslına ihanet ederek "başka" diyerek herbirimiz için bir hürriyet alanı açılması gerektiği yerde "öteki" olarak tercüme edip maalesef bir ayrışılığa tutsak ettiği kavrayışlar bizleri rahat bırakmıyor. Bu şekilde adlandırılıyor olmasının sebebi esasında mensup oldukları toplumda kendilerini de birer "öteki" olarak biliyor ve görüyor olmalarıdır ve işin daha da tuhafı icra edilen praksis ile taban tabana zıt olma tuhaflığıyla beraber aşkın gayrısında bir yaşam sürüyorlar.

Peki niçin bu böyle? Çünkü öteden başlayarak ilk hatayı daha en başta yapıyorlar; görüldüğü yerden yaşamaya ve kurmaya başlıyor modern insan anı, zamanı ve canı... tam da bu sebeple çok çabuk un ufak oluyor şahsiyeti; bir yerden başlayacak olursak

daima düştüğümüz yerden, düşünecek olduğumuz yerden, aklımızın başımıza geldiği yerden, yani çok basit baş yerden (başlangıçtan) başlamamız boşuna öğütlenmez bizlere. Şayet anahtarı karanlıkta kaybetmişsek yine aynı karanlıkta aramalıyız, ışıktaki anahtarını aramanın ahmaklığı yaşadığımız topraklarda üç asra yakın zamandır yeterince karartmadı mı günlerimizi; hani o Karacoğlan'ın on yedinci asırda benim ipek yüklü kervanım mı var diyerek başkaldırdığı saltanattan bu yana süren ve bugün dahi saltanat meraklılarının kuzgunlar gibi üzerine üşüştüğü o ışıltılı hayatta aranan anahtar... Burada daha ilk baştan düşülen hatanın modern felsefenin ve modern insanın en temel sorunu olduğunu gözden kaçırmayın; yukarda aktardığımız üzere insanın şehvet ve aklın medcezirindeki/berhzâhındaki bocalamasını peyda edenin, orada bir söz hakkına sahip olanın, belirleyici etkenin; hem şuur hem şuuri olmayan bir zeminde, hem bilinç hem de bilinç olmayan bahsinde bir efendi, bir aşık, bir şâire tâbii olma zorunluluğu yeniden gün yüzüne geliyor. Şû-nu demeye getiriyorum, şûyu vukûndan beter olanlar için; kendisi için çoktan düşünülmüş olan bir zeminde, düştüğü ve fakat üzerine düşünmediği bir zeminde, kendisi için başlangıç kabul görmek zorunda olduğu ve fakat çoktan belirlendiği, baş aşağı edildiği, baş eğdiği, biât ettiği bir zeminde, birincil olduğunu varsaymasına rağmen ikincil bir hâlde eylem ve kararlarını aldığı bir yerden düşünüyor yâni düşünmeyi bilmiyor —ya da çoktan düşünülmüş olanı düşünmek kabul görüyor... Ne diyordu Nasyonal Sosyalist Partili Alman filozof Martin Heidegger düşünmemiz gereken ilk husus ‘**daha önce hiç düşünmemiş**’ oluşumuzdur, ne güzel diyor...

Geçtiğimiz aylarda kaleme alınan metinlerde ısrarla ve tekrar tekrar vurguladığım, madem insan için bilinçdışı bir dil gibi yapılanıyor o hâlde lisânı özüne sadık kalarak okumalıyız, bu toprağın insanını onun yazı ve yazgısına sadık kalarak okumalıyız, Karacoğlan'ı Yûnus'u öze gösterdiğimiz sadakatle okumalıyız... Madem Ğrek ve tabii sonraları Latince ifadesine rastladığımız yine mitologilerden, antik aşık sözlerinden devşirilmiş olan psukhe-analysis'i (cân çözümünü/okumasını) icra edeceğiz o hâlde onu da aslına sadık kalarak okumalıyız, okumakla mükellefiz...

Ne diyor ırâhmetli şair ‘**anamın südüyle kandırdın beni**’ dikkat edin kime diyor bunu? Ömrü boyunca aşk ile hep bir güzelden, iyiden, doğrudan ve haktan bahsettiğini duyuyoruz Karacoğlan'ın... ‘Cennet-i Âlâ'dan bir köşk istersin, boynunun borcunu kıldın mı gönül’ diyor kime sesleniyor, en nihayetinde **benim Hakk'dan özge sevdiğim mi var** diyen şair, koca Osmanlı saltanatını karşısına alarak ‘Haramî var deyi korku verirler benim ipek yüklü kervanım mı var’ dediğinde dahi kime sığmıyor, bir düşünün, eksikliğini gidermesi için kime başvuruyor, yalnız kime biât ediyor... Onun da elinden, eteğinden tuttuğu Yûnus Emre'nin bir zamanlar ‘**yolum vardır bu erkândan içeri**’ demesine benzer bir kökten filizlenen aşkın aynen vuku bulduğunu görüyoruz...

وَأَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ لَا رَبَّ غَيْرُهُ  
تَنْزَهُ عَنْ حَصْرِ الْعُقُولِ تَكْمَلًا

•لِسَيِّدِنَا الشَّيْخِ عَبْدِ الْقَادِرِ الْكِيْلَانِي  
(قَصِيْدَتُ أَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى)